

ความสัมพันธ์ของการละกริยากับการละนาม

คงได้กล่าวแล้วในบทที่ 3 ว่า กริยาเป็นส่วนที่แสดงความหมายแก่นของ
 ประโยค และส่วนที่แสดงความหมายแก่นนี้ อาจจะมีส่วนที่เป็นนามตั้งแต่หนึ่งหน่วยขึ้นไป
 มาสัมพันธ์ด้วย โดยเหตุที่กริยาเป็นส่วนสำคัญที่สุดของประโยค เมื่อมีการละกริยา
 ก็มักจะต้องละนามที่สัมพันธ์กับกริยานั้นด้วย ยกเว้นนามที่เป็นสาระใหม่ จะไม่ละไป
 พร้อมกับกริยา

ในประโยคสัมพันธ์ทั้ง 6 ลักษณะ และประโยคที่สัมพันธ์กันทั้ง 3 ลักษณะ
 ที่กล่าวแล้วในบทที่ 4 และบทที่ 5 นั้น อาจจะมีการละกริยาเกิดขึ้นได้ โดยจะมีเกณฑ์
 การละที่แตกต่างกันไปในส่วนที่เป็นลักษณะเฉพาะของประโยคสัมพันธ์ และประโยคที่
 สัมพันธ์กันแต่ละชนิด แต่เกณฑ์ที่จะมีร่วมกันในเรื่องการละกริยา ก็คือประโยคสัมพันธ์
 และประโยคที่สัมพันธ์กันทุกชนิด จะละกริยาได้เมื่อกริยาที่มีความสัมพันธ์กันนั้นมีหน่วย
 ความหมายเดียวกัน และมีลักษณะเป็นสาระที่กล่าวแล้ว ^{และไม่เป็นสาระสำคัญ} เมื่อเกิดการละกริยาในประโยค
 สัมพันธ์และในประโยคที่สัมพันธ์กัน ย่อมจะมีผลเนื่องไปถึงนามที่สัมพันธ์กับกริยานั้น ๆ ด้วย

กริยา 3 ชนิด คือกริยาแสดงสภาพ กริยาแสดงการเปลี่ยนแปลง และ
 กริยาแสดงอาการ จะมีนามมาสัมพันธ์ด้วยหนึ่งหน่วย นามที่มาสัมพันธ์ด้วยนี้ จะ
 สัมพันธ์ในฐานะนามที่ทรง-รับกริยา ร่วมกับกริยาแสดงสภาพ และกริยาแสดงการ
 เปลี่ยนแปลง และสัมพันธ์ในฐานะนามที่ทำกริยาร่วมกับกริยาแสดงอาการ ส่วนกริยาอีก
 ชนิดหนึ่ง คือกริยาที่แสดงทั้งอาการและการเปลี่ยนแปลง จะมีนามมาสัมพันธ์ด้วย 2
 หน่วย นามหน่วยหนึ่งจะสัมพันธ์ด้วยในฐานะนามที่ทรง-รับกริยา ส่วนนามอีกหน่วยหนึ่ง
 จะสัมพันธ์ด้วยในฐานะนามที่ทำกริยา.

ความสัมพันธ์ทางความหมายระหว่างประโยคทั้ง 9 ลักษณะที่ได้กล่าวถึง
ในวิทยานิพนธ์นี้ จะ เป็นความสัมพันธ์ทางความหมายระหว่างกริยาในประโยค ดังนั้นสิ่งที่
เป็นสาระกล่าวแล้วจึงเป็นกริยามากกว่าเป็นนาม

กริยาที่เป็นสาระกล่าวแล้ว อาจจะละไปได้ โดยมีเกณฑ์กำหนดดังนี้

(กก 6-1) ก - - >> ละได้ / สาระกล่าวแล้ว
นค

(กก 6-1) หมายความว่า กริยา อาจจะละไปได้ ในกรณีที่เป็นสาระ
กล่าวแล้ว

ส่วนกรณีที่เป็นสาระใหม่ หรือสาระสำคัญจะไม่ละ โดยมีเกณฑ์กำหนดดังนี้

(กก 6-2) ก - - >> ไม่ละ / { สาระใหม่
นค { สาระสำคัญ

(กก 6-2) หมายความว่า กริยาจะไม่ละในกรณีที่เป็นสาระใหม่หรือ
สาระสำคัญ

โดยปกติแล้ว เมื่อละกริยาไป นามที่สัมพันธ์กับกริยาก็มักจะต้องละไปด้วย
แต่ถ้านามนั้นเป็นสาระใหม่ หรือสาระสำคัญ ก็จะไม่ละ โดยมีเกณฑ์กำหนดดังนี้

(กก 6-3) น - - >> ไม่ละ / { สาระใหม่
นค { สาระสำคัญ

(กก 6-3) หมายความว่า นามจะไม่ละ ในกรณีที่เป็นสาระใหม่ หรือ
สาระสำคัญ

6.1 การเกิดรวมกันของการละกริยากับการละนาม

ประโยคสัมพันธ์ทั้ง 6 ลักษณะ ในบทที่ 4 ซึ่งมีกริยา 3 ชนิด
คือ กริยาแสดงสภาพ กริยาแสดงการเปลี่ยนแปลง และกริยาแสดงอาการ สาระกล่าว
แล้วจะอยู่ที่กริยาในประโยคสัมพันธ์ ส่วนนามที่สัมพันธ์กับกริยาเหล่านี้ จะเป็นสาระใหม่

ประโยคสัมพันธ์ลักษณะต่าง ๆ ดังกล่าวนี้ จะแสดงในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 39 ตัวอย่างประโยคสัมพันธ์ลักษณะต่าง ๆ 6 ลักษณะ ซึ่งมีกริยา 3 ชนิด
คือ กริยาแสดงสภาพ กริยาแสดงการเปลี่ยนแปลง และกริยาแสดง
อาการ

ประโยค	ประโยคที่ละกริยา
<u>ประโยคสัมพันธ์ในลักษณะการคล้ายคลึงกัน</u>	
(1) ก. กระเป๋าสวย รองเท้าก็สวยเหมือนกัน	ข. กระเป๋าสวย รองเท้าก็เหมือนกัน
(2) ก. จานแตก แก้วก็แตกเหมือนกัน	ข. จานแตก แก้วก็เหมือนกัน
(3) ก. น้อยวิ้ง นิคก็วิ้งเหมือนกัน	ข. น้อยวิ้ง นิคก็เหมือนกัน
<u>ประโยคสัมพันธ์ในลักษณะการแสดงความจริง</u>	
(4) ก. แดงเก่ง แตนิคไม่เก่ง	ข. แดงเก่ง แตนิคไม่
(5) ก. หมอไมเคยบวบ แตชันเคยบวบ	ข. หมอไมเคยบวบ แตชันเคย
(6) ก. ตุ่มกระโศก แตคิวไมกระโศก	ข. ตุ่มกระโศก แตคิวไม
<u>ประโยคสัมพันธ์ในลักษณะการเลือกเอาอย่างใดอย่างหนึ่ง</u>	
(7) ก. อีคโงหรือไมก็แอวโง	ข. อีคหรือไมก็แอวโง ค. อีคโงหรือไมก็แอว
(8) ก. ไมปากกาทกก็คินสอตก	ข. ไมปากกาทกก็คินสอตก ค. ไมปากกาทกก็คินสอ

ประโยค	ประโยคที่ละกริยา
<p>(9) ก. จี๊วคฺลานหรือเจี้ยบคฺลาน ก็ไค้</p>	<p>ข. จี๊วหรือเจี้ยบคฺลานก็ไค้ ค. จี๊วคฺลานหรือเจี้ยบก็ไค้</p>
<p><u>ประโยคสัมพันธ์ในลักษณะการ เปรียบเทียบกัน</u></p> <p>(10) ก. สมคักคี่สูงมากกว่าอุคสูง (11) ก. เลื้อหค่นอยกว่ากวางเกงทค (12) ก. คอยหัวเราะเหมือนคุย หัวเราะ</p>	<p>ข. สมคักคี่สูงกว่าอุค ข. เลื้อหค่นอยกว่ากวางเกง ข. คอยหัวเราะเหมือนคุย</p>
<p><u>ประโยคสัมพันธ์ในลักษณะการ แสดงเงลา</u></p> <p>(13) ก. มะม่วงเน่าก่อนชมพู่เน่า (14) ก. ร้วฟังก่อนบ้านฟังก (15) ก. นุ่นนอนพรอมกะหนอยนอน</p>	<p>ข. มะม่วงเน่าก่อนชมพู่ ข. ร้วฟังก่อนบ้าน ข. นุ่นนอนพรอมกะหนอย</p>
<p><u>ประโยคสัมพันธ์ในลักษณะการ แสดงตัวอย่าง</u></p> <p>(16) ก. เด็กนาร์กหลายคน เช่น จิม นาร์ก ◯ จุ่ม นาร์ก (17) ก. ของทกหลายอย่าง เช่น น้ำส้มทก น้ำปลาทก (18) ก. ผู้ใหญ่เคินหลายคน เช่น คุณป้าเคิน ◯ คุณลุงเคิน</p>	<p>ข. เด็กนาร์กหลายคน เช่นจิม ◯ จุ่ม ข. ของทกหลายอย่าง เช่นน้ำส้ม ◯ น้ำปลา ข. ผู้ใหญ่เคินหลายคน เช่นคุณป้า ◯ คุณลุง</p>

ในประโยคสัมพันธ์ (1) (4) (7) (10) (13) และ (16) กริยาแสดงสภาพได้แก่ สวย เก่ง โง่ สูง เน่า และ น่ารัก ตามลำดับ ประโยคสัมพันธ์ (2) (5) (8) (11) (14) และ (17) กริยาแสดงการเปลี่ยนแปลง คือ แตก บุบ ตก หก พัง และ หก ตามลำดับ ส่วนประโยคสัมพันธ์ (3) (6) (9) (12) (15) และ (18) กริยาแสดงอาการได้แก่ วิ่ง กระโดด คลาน หัวเราะ นอน และ เติบ ตามลำดับ

เมื่อกริยาในประโยคสัมพันธ์เหล่านี้ เป็นสระกแล้ว จึงอาจจะละไปได้ ทั้งนี้โดยเกณฑ์กำหนด (กก 6 - 1) ข้างต้น แต่การจะละกริยาใดก็จะมีเกณฑ์กำหนดการละที่แน่นอน ดังที่ได้กล่าวแล้วในบทที่ 4 ของวิทยานิพนธ์นี้ ส่วนนามในประโยคสัมพันธ์เหล่านี้เป็นสระใหม่จึงไม่เกิดการละ ทั้งนี้โดยเกณฑ์กำหนด (กก 6 - 3) ดังกล่าวแล้ว

ประโยคสัมพันธ์ซึ่งมีกริยาแสดงทั้งอาการและการเปลี่ยนแปลงจะมีลักษณะการละกริยาและนามแตกต่างกันไปจากที่กล่าวแล้วข้างต้นนี้

ตารางที่ 40 ตัวอย่างประโยคสัมพันธ์ลักษณะต่าง ๆ 6 ลักษณะ ซึ่งมีกริยาแสดงทั้งอาการและการเปลี่ยนแปลง

ประโยค	ประโยคที่ละ
<p><u>ประโยคสัมพันธ์ในลักษณะการคล้อยตามกัน</u></p> <p>(19) ก. แดงชูดมะพร้าว นิดก็ชูดมะพร้าว เหมือนกัน</p> <p>(20) ก. ป้อมซิมแกง ตุ่มก็ซิมแกงเหมือน กัน</p>	<p>ข. แดงชูดมะพร้าว นิดก็เหมือนกัน</p> <p>ข. ป้อมซิมแกง ตุ่มก็เหมือนกัน</p>

ประโยค	ประโยคที่ละกรงา
<p><u>ประโยคสัมพันธ์ในลักษณะการแสดงความตรงข้าม</u></p> <p>(21) ก. จิตกินทุเรียนแต่นวลไม่กินทุเรียน</p>	<p>ข. จิตกินทุเรียนแต่นวลไม่</p>
<p><u>ประโยคสัมพันธ์ในลักษณะการเลือกเอาอย่างใดอย่างหนึ่ง</u></p> <p>(22) ก. ไม่ค่อยตัดกระตาคมก็ค่อยตัดกระตาคม</p> <p>(23) ก. วิจัยสุนนุหรือวิจัยสุนนุชการก็ได้</p> <p>(24) ก. ติวกินพุทราหรือไม่ก็ติวกินเงาะ</p>	<p>ข. ไม่ค่อยก็ค่อยตัดกระตาคม</p> <p>ค. ไม่ค่อยตัดกระตาคมก็ค่อย</p> <p>ข. วิจัยสุนนุหรือชการก็ได้</p> <p>ข. ติวกินพุทราหรือไม่ก็เงาะ</p>
<p><u>ประโยคสัมพันธ์ในลักษณะการเปรียบเทียบ</u></p> <p>(25) ก. แ้วกินข้าวเท่ากะปู้กินข้าว</p> <p>(26) ก. ตูกินทองหนคนอยกว่าตูกินฝอยทอง</p>	<p>ข. แ้วกินข้าวเท่ากะปู้</p> <p>ข. ตูกินทองหนคนอยกว่าฝอยทอง</p>
<p><u>ประโยคสัมพันธ์ในลักษณะการแสดงเวลา</u></p> <p>(27) ก. ออกชุดคินหลังอูคชุดคิน</p> <p>(28) ก. หนอยกินข้าวก่อนหนอยกินขนม</p>	<p>ข. ออกชุดคินหลังอูค</p> <p>ข. หนอยกินข้าวก่อนขนม</p>

ประโยค	ประโยคที่ละกริยา
<p><u>ประโยคสัมพันธ์กันในลักษณะการแสดงตัวอย่าง</u></p> <p>(29)ก. ผู้ชายสูบบุหรี่หลายคน เช่น วิชัยสูบบุหรี่ สมชายสูบบุหรี่</p> <p>(30)ก. ปิวกินอาหารฝรั่ง เช่น กิน แฮมเบอร์เกอร์ กินแซนวิช</p>	<p>ข. ผู้ชายสูบบุหรี่หลายคนเช่น วิชัย สมชาย</p> <p>ข. ปิวกินอาหารฝรั่ง เช่น แฮมเบอร์เกอร์ แซนวิช</p>

กริยาแสดงทั้งอาการและการเปลี่ยนแปลงในประโยคสัมพันธ์เหล่านี้ จะมีนามมาสัมพันธ์ด้วย 2 หน่วย คือหน่วยหนึ่งเป็นนามที่ทรง-รับกริยา เช่น มะพร้าว ในตัวอย่าง (19) และ บุตร และ ซิการ์ ในตัวอย่าง (23) และ ดิน ในตัวอย่าง (27) เป็นต้น นามอีกหน่วยหนึ่งเป็นนามที่เป็นผู้ทำกริยา เช่น แดง และ บิต ในตัวอย่าง (19) วิชัย ในตัวอย่าง (23) และ ออก และ ดู ในตัวอย่าง (27) เป็นต้น

ประโยคสัมพันธ์เหล่านี้ จะมีข้อแตกต่างในเรื่องนามที่มาสัมพันธ์กับกริยา ใน 2 ลักษณะ คือ

1. ในประโยคสัมพันธ์ มีนามที่ทรง-รับกริยาหน่วยเดียวกัน แต่มีนามที่ทำกริยาต่างกัน เช่นตัวอย่างในตารางที่ 40 ประโยค (19) (20) (21) (22) (25), (27) และ (29)

2. ในประโยคสัมพันธ์ มีนามที่ทรง-รับกริยาต่างกัน แต่มีนามที่ทำกริยาหน่วยเดียวกัน เช่นตัวอย่างในตารางที่ 40 ประโยค (23) (24) (26) (28) และ (30)

เมื่อประโยคสัมพันธ์นามที่หน่วยความหมายเดียวกัน นามนั้นก็จะมีลักษณะ เป็นสาระกล่าวแล้ว และอาจจะละไปได้หน่วยหนึ่งโดยมีเกณฑ์กำหนดดังนี้

(กท 6 - 4) น นค → ละได้ / สาระกล่าวแล้ว

(กท 6 - 4) หมายความว่า นามจะละได้ในกรณีที่ เป็นสาระกล่าวแล้ว

ในประโยคสัมพันธ์ลักษณะที่หนึ่ง ซึ่งมีนามที่ตรง-รับกริยาหน่วยเดียวกัน นามที่ตรง-รับกริยาหน่วยหนึ่งจะละไปได้ ทั้งนี้โดยเกณฑ์กำหนด (กท 6 - 4) แต่ก็มีข้อกำหนดว่า จะต้องละไปพร้อมกับกริยาที่ละในประโยคสัมพันธ์ เช่น ถ้าละกริยาแรก ก็จะต้องละนามที่ตรง-รับกริยาซึ่งสัมพันธ์กับกริยาแรกไปด้วย ถ้าละกริยาหลังก็ต้อง ละนามที่ตรง-รับกริยาซึ่งสัมพันธ์กับกริยาหลังไปด้วย แต่ถ้าละกริยาทั้งหมด เช่น ใน ประโยคที่มีเนื้อความแสดงตัวอย่างของประโยคสัมพันธ์ในลักษณะการแสดงตัวอย่าง ก็จะต้องละนามที่ตรง-รับกริยา ซึ่งสัมพันธ์กับกริยาทั้งหมดนั้นไปด้วย

ตัวอย่างการละกริยาแรกร่วมกับนามที่ตรง-รับกริยา ซึ่งสัมพันธ์กับกริยาแรก เช่นในตารางที่ 40 หน้า 200 ประโยค (22) ข.

ตัวอย่างการละกริยาหลังร่วมกับนามที่ตรง-รับกริยา ซึ่งสัมพันธ์กับกริยาหลัง เช่นในตารางที่ 40 หน้า 199 - 200 ประโยค (19) ข. (20) ข. (21) ข. (22) ค. (25) ข. และ (27) ข.

ตัวอย่างการละกริยาทั้งหมดในประโยคที่มีเนื้อความแสดงตัวอย่างร่วมกับ นามที่ตรง-รับกริยาซึ่งสัมพันธ์ด้วยกับกริยาเหล่านี้ เช่นในตารางที่ 40 หน้า 201 ประโยค (29) ข. เป็นต้น

ในประโยคสัมพันธ์ลักษณะที่สอง ซึ่งมีนามที่ตรง-รับกริยาตรงกัน แต่มีนามที่ ทำกริยาหน่วยเดียวกัน นามที่ทำกริยาหน่วยเดียวกันจะละไปได้ ทั้งนี้โดยเกณฑ์กำหนด (กท 6 - 4) แต่ก็มีข้อกำหนดว่าจะต้องละไปพร้อมกับกริยาหน่วยที่ละไปในประโยค สัมพันธ์

ตัวอย่างการละกริยาร่วมกับนามที่ทำกริยา เช่นในตารางที่ 40 หน้า 200 - 201 ประโยค (23) ข. (24) ข. (26) ข. และ (30) ข. เป็นต้น

ส่วนในประโยคที่สัมพันธ์กันทั้ง 3 ลักษณะ คือ ลักษณะการซ้ำเพื่อความ
ลักษณะการทอ และลักษณะการถาม ดังกล่าวแล้วในบทที่ 5 เมื่อมีการละกริยา
ก็มักจะละนามที่มีสัมพันธ์กับกริยานั้นไปด้วย เช่น เกี่ยวกับการเกิดร่วมกันของการละ
กริยากับการละนามในประโยคสัมพันธ์ดังกล่าวข้างต้น ยกเว้นในกรณีที่นามนั้นเป็น
สาระใหม่ หรือเป็นสาระสำคัญที่ผู้พูดต้องการจะสื่อให้ผู้ฟังทราบ ก็จะไม่ละ

ประโยคที่สัมพันธ์กันในลักษณะการซ้ำเพื่อความ จะมีการละกริยาและการ
ละนามรวมกันได้ ดังตัวอย่างในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 41 ตัวอย่างประโยคที่สัมพันธ์กันในลักษณะการซ้ำเพื่อความ

ประโยค	ประโยคที่ละกริยา
<p><u>กริยาแสดงสภาพ</u> (32) ก. <u>ตุ้มไม้ค้อ</u>เลย <u>ตุ้มไม้ค้อ</u>เลย</p>	<p>ข. <u>ตุ้มไม้ค้อ</u>เลย <u>ไม้ค้อ</u> ค. <u>ตุ้มไม้ค้อ</u>เลย <u>ตุ้มไม้ค้อ</u> ง. <u>ตุ้มไม้ค้อ</u>เลย <u>ไม้ค้อ</u>เลย</p>
<p><u>กริยาแสดงการเปลี่ยนแปลง</u> (33) ก. <u>จานแตก</u>แน่ ๆ <u>จานแตก</u> <u>แน่ ๆ</u></p>	<p>ข. <u>จานแตก</u>แน่ ๆ <u>แน่ ๆ</u> ค. <u>จานแตก</u>แน่ ๆ <u>จานแน่ ๆ</u> ง. <u>จานแตก</u>แน่ ๆ <u>แตกแน่ ๆ</u></p>
<p><u>กริยาแสดงอาการ</u> (34) ก. <u>แคงยิ้ม</u>หนอยนา <u>แคงยิ้ม</u> <u>หนอยนา</u></p>	<p>ข. <u>แคงยิ้ม</u>หนอยนา <u>หนอยนา</u> ค. <u>แคงยิ้ม</u>หนอยนา <u>แคง หนอยนา</u> ง. <u>แคงยิ้ม</u>หนอยนา <u>ยิ้มหนอยนา</u></p>

ประโยค	ประโยคที่ละกรยา
<p><u>กริยาแสดงทั้งอาการและการเปลี่ยนแปลง</u></p> <p>(35) ก. นิคอยาชุกดินนะ นิคอยาชุกดินนะ</p>	<p>ข. นิคอยาชุกดินนะ อัยานะ</p> <p>ค. นิคอยาชุกดินนะ นิคอยานะ</p> <p>ง. นิคอยาชุกดินนะ อัยาชุกนะ</p> <p>จ. นิคอยาชุกดินนะ อัยาชุกดินนะ</p>

ประโยคที่สัมพันธ์กันในลักษณะการซ้ำเพื่อความเน้น กริยาและนามในประโยคหลัง จะมีลักษณะเป็นสระกลาวแล้ว เพราะเป็นเนื้อความที่ซ้ำประโยคแรก ดังนั้นทั้งกริยาและนามในประโยคหลังจึงอาจจะละไปได้ กริยาที่ละได้ก็โดยเกณฑ์กำหนด (กก 6-1) ในหน้า 196 และนามที่ละได้ก็โดยเกณฑ์กำหนด (กก 6-4) ในหน้า 202 แต่ทั้งนี้ขอจำกัดว่าในประโยคที่สัมพันธ์กันนั้น จะต้องมียรรดลักษณะอื่นที่ผู้พูดต้องการจะสื่อแก่ผู้ฟังร่วมอยู่ด้วย เช่น การปฏิเสธ การแสดงความเชื่อแน่ว การขอร้อง หรือการห้าม เป็นต้น

ตัวอย่างการละทั้งกริยาและนามไปพร้อมกัน เช่น ในตารางที่ 41 ประโยค (32)ข. (33)ข. (34)ข. และ (35)ข.

ถ้าผู้พูดต้องการจะให้ความสำคัญแก่นาม โดยจะแสดงว่านามที่ผู้พูดต้องการจะสื่อ นั้นเป็นนามหน่วยนี้ มิใช่หน่วยอื่น ก็อาจจะละแต่เพียงกริยาโดยไม่ละนาม นามที่ไม่ละก็โดยเกณฑ์กำหนด (กก 6-3) ในหน้า 196 ข้างต้น

ตัวอย่างการละแแต่เพียงกริยาโดยไม่ละนาม เช่น ในตารางที่ 41
 ประโยค (32)ค. (33)ค. และ (34)ค.

ส่วนประโยค (35)ค. ซึ่งมีกริยาแสดงทั้งอาการและการเปลี่ยนแปลง
 จะมีข้อจำกัดการละกริยาเพิ่มขึ้น จากประโยค (32)ค. (33)ค. และ (34)ค.
 ซึ่งมีกริยาแสดงสภาพ กริยาแสดงการเปลี่ยนแปลง และกริยาแสดงอาการ ทั้งนี้เพราะ
 นามที่มาสัมพันธ์กับกริยาในประโยค (35)ค. นั้น จะมี 2 หน่วย คือ หน่วยหนึ่งใน
 ฐานะนามที่ทรง-รับกริยา ส่วนอีกหน่วยหนึ่งในฐานะนามที่ทำกริยา เมื่อละกริยาแสดง
 ทั้งอาการและการเปลี่ยนแปลง มักจะคงละนามที่ทรง-รับกริยาซึ่งสัมพันธ์กับนาม
 นั้นไปด้วยค่านามที่ทรง-รับกริยานั้นไม่ใช่นามที่เป็นสาระใหม่

ถ้าผู้พูดต้องการจะให้ความสำคัญแก่กริยา โดยจะแสดงว่ากริยาที่ผู้
 ต้องการจะสื่อ นั้น เป็นกริยานี้โดยเฉพาะ มิใช่กริยาหน่วยอื่น ก็จะไม่ละกริยา
 ทั้งนี้ก็โดยเกณฑ์กำหนด (กก 6-2) ในหน้า 196 สิ่งที่จะเป็นเพียงแต่นาม
 เท่านั้น

ตัวอย่างการละในลักษณะนี้ เช่น ในตารางที่ 41 หน้า 203 ประโยค
 (32)ง. (33)ง. และ (34)ง.

นอกจากนี้ประโยคซึ่งมีกริยาที่แสดงทั้งอาการและการเปลี่ยนแปลง อาจ
 จะละได้ทั้งนามที่ทำกริยาและนามที่ทรง-รับกริยา เช่น ตัวอย่างในตารางที่ 41
 ข้อ (35)ง. จะละทั้งนามที่ทำกริยา นิก และนามที่ทรง-รับกริยา กิม และบาง
 ครั้งก็อาจจะละเฉพาะนามที่ทำกริยา เช่น ตัวอย่างในตารางที่ 41 ข้อ (35)ง.
 เป็นต้น แต่เท่าที่สังเกตโดยทั่ว ๆ ไป ผู้พูดจะนิยมพูดโดยละทั้งนามที่ทำกริยา และ
 นามที่ทรง-รับกริยาไปพร้อมกันมากกว่าที่จะละแต่เพียงนามที่ทำกริยาเท่านั้น ทั้งนี้
 ก็เพื่อให้การสื่อสาร เป็นไปอย่างรวดเร็วยิ่งขึ้น

ประโยคที่สัมพันธ์กันในอีกลักษณะหนึ่งคือ ประโยคที่สัมพันธ์กันในลักษณะการตอบ ในที่นี้จะแยกกล่าวเป็น 3 ชนิดตามความคล้ายคลึงกันของลักษณะการละกริยาและการละนาม ดังนี้

- ก. คำตอบของคำถาม เพื่อให้เลือกเนื้อความเกี่ยวกับนาม
- ข. คำตอบของคำถาม เพื่อให้ได้เนื้อความ
- ค. คำตอบของคำถาม เพื่อให้หลีกเลี่ยงตอบรับหรือตอบปฏิเสธ และคำถามเพื่อการยืนยัน

- ก. คำตอบของคำถาม เพื่อให้เลือกเนื้อความเกี่ยวกับนาม

คำถามชนิดนี้ สิ่งซึ่งเป็นสาระใหม่ที่ถูกถามคือ การรู้ คือ เนื้อความเกี่ยวกับนาม ฉะนั้นในคำตอบ นามจึงไม่ละ ทั้งนี้โดยเกณฑ์กำหนด (กก 6-3) ในหน้า 196 ส่วนกริยาเป็นสิ่งที่ถูกถามอยู่แล้ว จึงมีลักษณะเป็นสาระกล่าวแล้ว ในคำตอบจึงอาจจะละไปได้ ทั้งนี้โดยเกณฑ์กำหนด (กก 6-1) ในหน้า 196

กริยาทั้ง 3 ชนิด คือกริยาแสดงสภาพ กริยาแสดงการเปลี่ยนแปลง และกริยาแสดงอาการ ซึ่งมีนามมาสัมพันธ์ด้วยหน่วยเดียวในประโยคคำตอบ จะมีลักษณะการละดังกล่าวข้างต้น ส่วนกริยาแสดงทั้งอาการและการเปลี่ยนแปลง ซึ่งจะมีนามมาสัมพันธ์ด้วย 2 หน่วย ลักษณะการละจึงจะแตกต่างไปจากที่กล่าวแล้วอยู่บาง

คำถาม เพื่อให้เลือกเนื้อความเกี่ยวกับนาม เมื่อมีกริยาแสดงทั้งอาการและการเปลี่ยนแปลงอยู่ในคำถาม นามที่สัมพันธ์กับกริยาชนิดนี้ จะมี 2 หน่วย แต่นามที่ถูกถามคือการรู้ โดยปกติจะเป็นนามเพียงหน่วยเดียว ดังนั้นสาระสำคัญที่ถูกถามของการรู้จะอยู่ที่นามเพียงหน่วยเดียวเท่านั้น ส่วนนามอีกหน่วยหนึ่งนั้นจะมีลักษณะเป็นสาระกล่าวแล้ว ดังนั้นจึงจะละไปพร้อมกับกริยา และจะต้องละไปพร้อมกับกริยาเสมอ คือเมื่อละกริยาก็จจะต้องละนามที่มีลักษณะดังกล่าวนี้ไปด้วย จะละแต่เพียงกริยาเท่านั้นไม่ได้

ตัวอย่างคำถามเพื่อให้เลือกเนื้อความเกี่ยวกับนาม พร้อมทั้งคำตอบที่
อาจจะเป็นไปได้

<u>คำถาม</u>	<u>คำตอบ</u>
(36) ก. <u>ทอมหรือทอย</u> <u>สูบบุหรื</u>	ข. <u>ทอม</u> (คะ) ค. <u>ทอย</u> (คะ) ง. <u>ทั้งทอมทั้งทอย</u> (คะ)
(37) ก. <u>ทิวกิน</u> <u>พุทราหรือมังคุด</u>	ข. <u>พุทรา</u> (คะ) ค. <u>มังคุด</u> (คะ) ง. <u>ทั้งพุทราทั้งมังคุด</u> (คะ)

คำถาม (36) สาระสำคัญที่ผู้ถามต้องการรู้คือนามที่ทำกริยา ซึ่งได้
แก่ ทอม หรือ ทอย ส่วนคำถาม (37) สาระสำคัญที่ผู้ถามต้องการรู้ คือนาม
ที่ทรง-รับกริยา ซึ่งได้แก่ พุทรา หรือ มังคุด

ในคำตอบ นามซึ่งเป็นสาระสำคัญที่ผู้ถามต้องการรู้จะต้องคงไว้เสมอ
ทั้งนี้โดยเกณฑ์กำหนด (กก 6-3) ในหน้า 196 ดังกล่าวแล้ว ส่วนนามอีกหน่วย
หนึ่งเป็นสิ่งที่ผู้ถามรู้อยู่แล้วจึงละไปได้ เช่น นามที่ทรง-รับกริยาคือ บุหรื ในตัวอย่าง
(36) และนามที่ทำกริยาคือ ทิว ในตัวอย่าง (37) ในคำตอบอาจจะละแต่เพียง
นามดังกล่าวนี้โดยไม่ละกริยาก็ได้ ดังนั้นคำตอบของคำถามขอ (36) ก. อาจจะ
ไม่ละกริยาใดดังนี้

- (38) ก. ทอมสูบ (คะ)
ข. ทอยสูบ (คะ)
ค. ทั้งทอมทั้งทอยสูบ (คะ)

และคำถามข้อ (37) ก. อาจจะไม่ละกริยาได้ดังนี้

- (39) ก. กินพุทรา (คะ)
 ข. กินมังคุด (คะ)
 ค. กินทั้งพุทราทั้งมังคุด (คะ)

แต่ถ้าผู้ถามต้องการจะตอบโดยละกริยา เพราะเห็นว่าเป็นสิ่งที่กล่าวแล้ว ไม่ตองนำมากล่าวอีกให้ซ้ำซาก และเพื่อประหยัดเวลาในการสื่อสาร ก็จะมีเกณฑ์กำหนดว่า จะต้องละนามซึ่งเป็นสาระกล่าวแล้วนั้นไปพร้อมกันด้วย จะละแต่เพียงกริยาไม่ได้ เช่น ประโยคต่อไปนี้จะไม่มีใช้ในภาษาไทย เพราะไม่อาจจะสื่อสารให้ผู้ฟังเข้าใจได้

- (40) ก. ทอมบุหรี (คะ)
 ข. ตอยบุหรี (คะ)
 ค. ทั้งทอมทั้งตอยบุหรี (คะ)
- (41) ก. ติวพุทรา (คะ)
 ข. ติวมังคุด (คะ)
 ค. ติวทั้งพุทราทั้งมังคุด (คะ)

ข. คำตอบของคำถามเพื่อให้ได้เนื้อความ

คำถามชนิดนี้ สาระใหม่ที่ผู้ถามต้องการรู้ก็คือเนื้อความต่าง ๆ ทั้ง 8 ชนิด ทั้งกล่าวแล้วในบทที่ 5 ข้อ 5.2.3 เช่น เนื้อความเกี่ยวกับนามที่ทำกริยา เนื้อความเกี่ยวกับนามที่ตรง-รับกริยา และเนื้อความเกี่ยวกับเวลา เป็นต้น เนื้อความเหล่านี้จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องคงไว้เสมอในคำตอบ ส่วนกริยาที่อยู่ในคำถามเป็นสิ่งที่ผู้ถามรู้อยู่แล้ว จึงอาจจะละไปได้

ในคำทอมของคำถามเพื่อให้ได้เนื้อความซึ่งมีกริยาแสดงสภาพ กริยาแสดงการเปลี่ยนแปลง หรือกริยาแสดงอาการ ถ้าเป็นเนื้อความเกี่ยวกับนามที่ทำกริยา และนามที่ทรง-รับกริยา จะต้องคงนามที่ทำกริยาหรือนามที่ทรง-รับกริยาไว้ในคำทอมเสมอ โดยละแต่กริยาไปเพียงอย่างเดียว แต่ถ้าเป็นเนื้อความอื่น ๆ อีก 6 ชนิด เช่นเนื้อความเกี่ยวกับเวลา เนื้อความเกี่ยวกับสถานที่ ฯลฯ เมื่อละกริยาในคำทอมจะต้องละนามที่ทรง-รับกริยา หรือนามที่ทำกริยาซึ่งสัมพันธ์กับกริยานั้นไปด้วย เช่น

<u>คำถาม</u>	<u>คำตอบ</u>
(42)ก. แก้วแตกเมื่อไหร่	ข. แตกเมื่อเช้า (คะ) ค. เมื่อเช้า (คะ) ง. แก้วเมื่อเช้า (คะ)
(43)ก. นิคกลมที่ไหน	ข. กลมที่หน้าบ้าน (คะ) ค. ที่หน้าบ้าน (คะ) ง. นิคที่หน้าบ้าน (คะ)

คำตอบของคำถามข้อ (42)ก. ถ้าละกริยาก็คงจะต้องละนามที่ทรง-รับกริยา คือ แก้ว ไปด้วย ส่วนคำตอบของคำถามข้อ (43)ก. ถ้าละกริยาก็คงจะต้องละนามที่ทำกริยาก็คือ นิค ไปด้วย

คำตอบข้อ ง. ของคำถามข้อ (42)ก. และ (43)ก. จะไม่มีใช้ในภาษาไทย ทั้งนี้เพราะไม่อาจจะสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจได้

ถ้าในคำตอบของคำถามเพื่อให้ได้เนื้อความ มีกริยาแสดงทั้งอาการและการเปลี่ยนแปลง การละกริยาและนามจะมีข้อแตกต่างจากที่กล่าวแล้วอยู่บ้าง คือ ถ้าเป็นคำตอบที่ให้เนื้อความเกี่ยวกับนามที่ทำกริยาและเป็นคำตอบที่ละกริยา จะ

ต้องละนามที่ทรง-รับกริยานั้นร่วมไปด้วยเสมอ และถ้าเป็นคำตอบที่ให้เนื้อความเกี่ยวกับนามที่ทรง-รับกริยาและเป็นคำตอบที่ละกริยา จะต้องละนามที่ทำกริยานั้นร่วมไปด้วยเสมอ เช่น

<u>คำถาม</u>	<u>คำตอบ</u>
(44)ก. ไครดางหญ้า	ข. นิคดาง (คะ) ค. นิค (คะ) ง. นิคหญ้า (คะ)
(45)ก. น้อยกินอะไร	ข. กินทุเรียน (คะ) ค. ทุเรียน (คะ) ง. น้อยทุเรียน (คะ)

คำตอบข้อ (44)ก. ถ้าละกริยาก็จจะต้องละนามที่ทรง-รับกริยาก็คือ หญ้า ไปด้วย และคำตอบข้อ (45)ก. ถ้าละกริยาก็จจะต้องละนามที่ทำกริยาก็คือ น้อย ไปด้วยเสมอ

ถ้าเป็นคำตอบของคำถามเพื่อให้ได้เนื้อความอื่น ๆ อีก 6 ชนิด เช่น เนื้อความเกี่ยวกับเวลา เนื้อความเกี่ยวกับสถานที่ ฯลฯ เมื่อละกริยาในคำตอบ จะต้องละ นามทั้ง 2 หน่วยที่สัมพันธ์กับกริยานั้นด้วย คือละทั้งนามที่ทำกริยา และนามที่ทรง-รับกริยาไปพร้อมกับกริยา เช่น

<u>คำถาม</u>	<u>คำตอบ</u>
(46)ก. ตุ่มกินมะม่วงเมื่อไหร่	ข. ตุ่มกินมะม่วงเมื่อเช้านี้ (คะ) ค. กินเมื่อเช้านี้ (คะ) ง. ตุ่มเมื่อเช้านี้ (คะ) จ. มะม่วงเมื่อเช้านี้ (คะ)

คำตอบข้อ ง. และข้อ จ. ของคำถามข้อ (46)ก. จะไม่มีใช้ในภาษาไทย เพราะไม่อาจจะสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจได้

ค. คำตอบของคำถามเพื่อให้เลือกตอบรับหรือตอบปฏิเสธ และคำถามเพื่อการยืนยัน

คำตอบของคำถามทั้ง 2 ชนิดนี้ สิ่งซึ่งเป็นสาระใหม่ที่ผู้ถามต้องการรู้คือการตอบรับหรือการตอบยืนยันขอเท็จจริง หรือการตอบปฏิเสธขอเท็จจริง

ขอเท็จจริงที่ผู้ถามต้องการรู้โดยปกติจะเป็นขอเท็จจริงเกี่ยวกับกริยากิ่งนั้นในคำตอบจึงควรจะต้องขอเท็จจริงนี้ไว้เสมอ แต่ในคำตอบทั้งการตอบรับตอบยืนยัน หรือตอบปฏิเสธ บางครั้งเพื่อจะให้เกิดความรวดเร็วในการสื่อสาร ผู้ตอบก็จะใช้สรรณลักษณะบางสรรณลักษณะซึ่งแสดงการรับ การยืนยัน หรือการปฏิเสธ มาใช้แทนขอเท็จจริงเหล่านี้ เช่น ใช้ คะ หรือ ใช่ ในการตอบรับและตอบยืนยัน และใช้ ไม่ ในการตอบปฏิเสธ เป็นต้น แต่การละใช้แต่เพียงสรรณลักษณะเหล่านี้เป็นคำตอบ ก็จะต้องขึ้นอยู่กับกฎเกณฑ์ทางความหมายด้วย เช่นคำถามเพื่อให้เลือกตอบรับหรือตอบปฏิเสธบางชนิด ก็ไม่เอื้อให้ผู้ตอบเลือกใช่แต่เพียงสรรณลักษณะเหล่านี้ในคำตอบได้ ทั้งนี้เพราะผู้ตอบจะต้องฟังขอเท็จจริงให้ชัดแจ้ง เช่น คำถามที่แสดงด้วยหน่วยคำถาม ใหม่ เป็นคำถามที่ต้องการคำตอบซึ่งเป็นขอเท็จจริงอย่างชัดเจนในคำตอบรับ ผู้ตอบจะต้องระบุขอเท็จจริงคือกริยาให้กระจ่างชัด จึงทำให้ผู้ถามไม่อาจจะตอบรับโดยละกริยาได้ แต่คำถามบางชนิดก็เอื้อให้ผู้ตอบระบุแต่เพียงการตอบรับ โดยไม่ต้องระบุขอเท็จจริงคือกริยาไปในคำตอบได้ เช่น คำถามซึ่งแสดงด้วยหน่วยคำถาม หรือ คำถามชนิดนี้ผู้ตอบเพียงแต่ต้องการคำตอบเพื่อมาสอบกับขอเท็จจริงที่รู้อยู่แล้วว่าขอเท็จจริงนั้นถูกต้องหรือไม่ ดังนั้นการตอบเพียงการรับว่าขอเท็จจริงนั้นถูกต้องโดยไม่ต้องระบุขอเท็จจริงก็ทำให้ผู้ถามเข้าใจได้แล้ว รายละเอียดในเรื่องคำตอบของคำถามเหล่านี้ผู้วิจัยได้กล่าวไว้แล้วในบทที่ 5

คำตอบรับของคำถามที่ต้องระบุข้อเท็จจริงอย่างชัดเจนจะไม่เกิดการละ
กริยา เช่นคำถามที่แสดงควยหน่วยคำถาม ใหม่ ส่วนคำตอบรับของคำถามที่ต้องการ
แต่เพียงคำตอบรับ เช่นคำถามที่แสดงควยหน่วยคำถาม หรือ อาจจะเกิดการละ
หน่วยกริยาได้

ส่วนคำตอบปฏิเสธของคำถามทุกชนิดห้คำตอบเพื่อให้ตอบรับหรือตอบ
ปฏิเสธ และคำตอบเพื่อการยืนยัน อาจจะละหน่วยกริยาได้ ทั้งนี้เพราะอรรถลักษณะ
ที่ถึงความปฏิเสธจะช่วยให้เกิดการละหน่วยกริยาได้คงกล่าวแล้วข้างตน

เมื่อละกริยา นามที่สัมพันธ์กับกริยาในคำตอบของคำถามเหล่านี้ ก็จะมี
ต้องละไปควย เช่น

คำถาม	คำตอบรับ	คำตอบปฏิเสธ
(47) ก. ขนมห้งกรอบใหม่	ข. 1) ขนมห้งกรอบ (คะ) ค. 1) กรอบ (คะ) ง. 1)*ขนมห้ง (คะ)	ข. 2) ขนมห้งไม่ กรอบ (คะ) ค. 2) ไม่กรอบ (คะ) ง. 2)*ขนมห้งไม่ (คะ)
(48) ก. นิคไอหรือเปลา	ข. 1) นิคไอ (คะ) ค. 1) ไอ (คะ) ง. 1)*นิค (คะ)	ข. 2) นิคไม่ได้อไอ (คะ) ค. 2) ไม่ได้อไอ (คะ) ง. 2)*นิคไม่ได้อ (คะ) ง. 3)*นิคไม่ (คะ)
(49) ก. น้อยทอดปลาหู ไซไหม	ข. 1) ไซ น้อยทอดปลาหู ค. 1) ทอด (คะ) ง. 1)*น้อยปลาหู (คะ)	ข. 2) น้อยไม่ได้อ ทอดปลาหู (คะ) ค. 2) ไม่ได้อทอด (คะ) ง. 2)*น้อยไม่ได้อปลาหู (คะ)

คำตอบรับข้อ ง. 1) และคำตอบปฏิเสธข้อ ง. 2) ไม่มีไซในภาษาไทย
เพราะไม่อาจจะสื่อสาระให้ผู้ฟังเข้าใจได้

ส่วนประโยคที่สัมพันธ์กันในลักษณะการถาม คำถามที่สัมพันธ์กับประโยค
ที่มาก่อน อาจจะเป็นคำถามเพื่อให้เลือกตอบรับหรือตอบปฏิเสธ ซึ่งมีหน่วยแสดง
คำถาม หรือเปล่า คำถามเพื่อการยืนยัน ซึ่งมีหน่วยแสดงคำถาม ใช่ไหม หรือ
เป็นคำถามเพื่อให้ได้เนื้อความทั้ง 8 ชนิดดังกล่าวแล้วข้างตน

ถ้าผู้ถามเลือกคำถามชนิดให้เลือกตอบรับหรือตอบปฏิเสธ หรือคำถาม
เพื่อการยืนยัน มาเป็นคำถาม สาระที่ผู้ถามต้องการรู้จะเป็นสาระเกี่ยวกับนามซึ่ง
มีความสัมพันธ์กับกริยาที่อยู่ในประโยคที่มาก่อน ดังนั้นในคำถามผู้ถามจึงต้องคง
นามไว้เสมอ ส่วนกริยาอาจจะละไปได้ เพราะเป็นสาระกล่าวแล้ว

คำถามที่มีกริยาแสดงสภาพ กริยาแสดงการเปลี่ยนแปลง และกริยา
แสดงอาการ สิ่งซึ่งเป็นสาระใหม่ที่ผู้ถามต้องการรู้ จะเป็นนามซึ่งมาสัมพันธ์กับ
กริยาเหล่านี้ โดยอาจจะสัมพันธ์ในฐานะนามที่ทรง-รับกริยา ร่วมกับกริยาแสดง
สภาพ และกริยาแสดงการเปลี่ยนแปลง หรืออาจจะสัมพันธ์ในฐานะนามที่ทำกริยา
ร่วมกับกริยาแสดงอาการก็ได้

ถ้าเป็นกริยาแสดงทั้งอาการและการเปลี่ยนแปลง จะมีนามมาสัมพันธ์
ด้วย 2 หน่วย นามที่ผู้ถามต้องการรู้และเป็นสาระใหม่ โดยปกติจะเป็นนามเพียง
หน่วยเดียวเท่านั้น และนามซึ่งเป็นสาระใหม่หน่วยนี้ จะต้องคงไว้เสมอในคำถาม
ส่วนนามอีกหน่วยหนึ่งอาจจะละไปได้ ถ้าเกิดการละกริยาในคำถามเหล่านี้ นามที่
เป็นสาระกล่าวแล้วดังกล่าวนี้ จะต้องละไปพร้อมกับกริยาเสมอ เช่น

<u>ประโยคที่มาก่อน</u>	<u>คำถาม</u>
(50) ก. เสื้อสวยทุกตัว	ข. กางเกงสวยหรือเปล่า (คะ)
(51) ก. แก้วแตกหลายใบ	ข. จานสวยใช่ไหม (คะ)
(52) ก. นึกกระโดด	ข. แดงสวยหรือเปล่า (คะ)
(53) ก. เปียกซุกคิน	ข. ป้อมซุกคินสวยหรือเปล่า (คะ)
	ค. ป้อมซุกสวยหรือเปล่า (คะ)
	ง. ป้อมสวยหรือเปล่า (คะ)

ประโยคที่มาก่อน

(54) ก. แมทอดหมู

คำถาม

- ข. แมทอดเนื้อควยหรือเปลา (คะ)
 ค. ทอดเนื้อควยหรือเปลา (คะ)
 ง. เนื้อควยหรือเปลา (คะ)

ประโยค (50) ข. นามที่เป็นสาระใหม่ คือนามที่ทรง-รับกริยา
กางเกง ประโยค (51) ข. นามที่เป็นสาระใหม่ คือนามที่ทรง-รับกริยา จาน
 และประโยค (52) ข. นามที่เป็นสาระใหม่ คือนามที่ทำกริยา แดง

นามซึ่งเป็นสาระใหม่เหล่านี้ จะต้องคงไว้เสมอในคำถาม ส่วนกริยาทั้ง
 3 ชนิด คือ กริยาแสดงสภาพ กริยาแสดงการเปลี่ยนแปลง และกริยาแสดงอาการ
 อาจจะไม่ไปได้ เพราะเป็นสาระกล่าวแล้ว เนื่องจากเป็นกริยาเดียวกับกริยาใน
 ประโยคที่มาก่อน

ประโยค (53) และ (54) มีความแตกต่างจากประโยค (50) -
 (52) ในเรื่องการละนามอย่าง เพราะประโยค (53) และ (54) มีกริยาแสดง
 ทั้งอาการและการเปลี่ยนแปลง จึงมีนามมาสัมพันธ์ควย 2 หน่วย และนามซึ่งเป็น
 สาระใหม่ที่ผู้ถามต้องการจะ เป็นนามเพียงหน่วยเดียวเท่านั้น เช่นในประโยค
 (53) ข. นามที่เป็นสาระใหม่ คือนามที่ทำกริยา ป้อม ส่วนนามที่ทรง-รับกริยา
คืน เป็นนามที่กล่าวแล้ว เพราะมีอยู่แล้วในประโยคที่มาก่อน

ประโยค (54) ข. นามที่เป็นสาระใหม่ คือนามที่ทรง-รับกริยา เนื้อ
 ส่วนนามที่ทำกริยา คือ แม่ เป็นนามที่กล่าวแล้ว เพราะมีอยู่แล้วในประโยคที่มาก่อน

นามที่เป็นสาระกล่าวแล้วเหล่านี้ อาจจะละไปได้ในคำถามเช่นตัวอย่าง
 (53) ค. และ (54) ค. ข้างต้น และกริยาที่เป็นสาระกล่าวแล้วก็อาจจะละไปได้
 เช่นเดียวกัน แต่เมื่อละกริยาแล้วจะต้องละนามที่เป็นสาระกล่าวแล้ว ซึ่งสัมพันธ์กับ
 กริยาเหล่านี้ไปพร้อมกันควย เช่นตัวอย่าง (53) ง. และ (54) ง. เป็นต้น
 การจะละกริยาโดยไม่ละนามที่เป็นสาระกล่าวแล้ว ซึ่งสัมพันธ์กับกริยาเหล่านี้ไปควย
 ไม่ได้ เพราะจะสื่อสาระไม่ได้ ดังนั้นในภาษาไทยจึงไม่มีประโยคต่อไปนี้

(55) * ป้อมคันทวยหรือเปล้า (คะ)

(56) * แม่เนื้อ¹ ควยหรือเปล้า (คะ)

ในกรณีที่ยึดตามเลือกคำถามเพื่อให้ได้เนื้อความมาเป็นคำถาม สารระที่ผู้ถามต้องการรู้คือเนื้อความต่าง ๆ ซึ่งมีไวยากรณ์ซึ่งมีอยู่แล้วในประโยคที่มาก่อน เช่นเนื้อความเกี่ยวกับนามที่ทำกริยา เนื้อความเกี่ยวกับนามที่ทรง-รับกริยา และเนื้อความเกี่ยวกับสถานที่ เป็นต้น เช่น

ประโยคที่มาก่อน	คำถาม
(57) ก. เด็กวิ่งหลายคน	ข. ใครวิ่งบ้าง (คะ) ค. ใครบ้าง (คะ)
(58) ก. ของสดหลายอย่าง	ข. อะไรสดบ้าง (คะ) ค. อะไรบ้าง (คะ)
(59) ก. รถคว่ำ	ข. คว่ำที่ไหน (คะ) ค. ที่ไหน (คะ)
(60) ก. เด็ก ๆ กินเงาะ	ข. ใครกินบ้าง (คะ) ค. ใครบ้าง (คะ)
(61) ก. นิดหนึ่งของหลายอย่าง	ข. นิดหนึ่งอะไรบ้าง (คะ) ค. อะไรบ้าง (คะ)
(62) ก. เพ็ชร์ช็อกกระเป๋ได้แล้ว	ข. เพ็ชร์ช็อกกระเป๋าคือที่ไหน (คะ) ค. ที่ไหน (คะ)

ประโยค (57) กริยาแสดงอาการ คือ วิ่ง ประโยค (58) มีกริยาแสดงสภาพ คือ สด และประโยค (59) มีกริยาแสดงการเปลี่ยนแปลง คือ คว่ำ

1 แม่เนื้อ ในที่นี้ ไม่ใช่หน่วยเดี่ยว แต่เป็นนาม 2 หน่วย ซึ่งสัมพันธ์กับกริยาแสดงอาการและการเปลี่ยนแปลง ทอด

ส่วนประโยค (60) - (62) มีกริยาแสดงทั้งอาการและการเปลี่ยนแปลง คือ กิน นั่ง และ ซื้อ ตามลำดับ

สาระใหม่กับคำถามต้องการรู้คือเนื้อความต่าง ๆ เช่น เนื้อความเกี่ยวกับผู้ทำกริยา ไคแก่ประโยค (57) ข. (57) ค. (60) ข. และ (60) ค. เนื้อความเกี่ยวกับนามที่ทรง-รับกริยา ไคแก่ประโยค (58) ข. (58) ค. (61) ข. และ (61) ค. เนื้อความเกี่ยวกับสถานที่ไคแก่ประโยค (59) ข. (59) ค. (62) ข. และ (62) ค.

คำถามเพื่อให้ได้เนื้อความ ซึ่งมีกริยาแสดงสภาพ กริยาแสดงการเปลี่ยนแปลง และกริยาแสดงอาการ ถ้าเป็นเนื้อความเกี่ยวกับนามที่ทำกริยาหรือนามที่ทรง-รับกริยา จะต้องคงนามที่ทำกริยาหรือนามที่ทรง-รับกริยาไว้ในคำถามเสมอ เช่นประโยค (57) ข. และ (58) ข. แต่ถ้าเป็นเนื้อความอื่น ๆ อีก 6 ชนิด เช่นเนื้อความเกี่ยวกับสถานที่ เนื้อความเกี่ยวกับเวลา ฯลฯ เมื่อละกริยาในคำตอบจะต้องละนามที่ทรง-รับกริยา หรือนามที่ทำกริยาซึ่งสัมพันธ์กับกริยานั้น ๆ ไปด้วย เช่นประโยค (59) ค. ละกริยา คว่ำ และนามที่ทรง-รับกริยา รถ เป็นต้น

ถ้าเป็นคำถามซึ่งมีกริยาแสดงทั้งอาการและการเปลี่ยนแปลง การละกริยาและนาม จะมีข้อแตกต่างจากที่กล่าวแล้วนี้อยู่บ้าง คือ ถ้าเป็นคำถามเกี่ยวกับนามที่ทำกริยา และเป็นคำถามที่ละกริยา จะต้องละนามที่ทรง-รับกริยาไปพร้อมกับกริยาควยเสมอ เช่นประโยค (60) ค. ละกริยา กิน และนามที่ทรง-รับกริยา เงาะ ถ้าเป็นคำถามเกี่ยวกับนามที่ทรง-รับกริยา และเป็นคำถามที่ละกริยา จะต้องละนามที่ทำกริยาไปพร้อมกับกริยาควยเสมอ เช่นประโยค (61) ค. ละกริยา นั่ง และนามที่ทำกริยา นิก แต่ถ้าเป็นคำถามเพื่อให้ได้เนื้อความอื่น ๆ อีก 6 ชนิด เช่นเนื้อความเกี่ยวกับสถานที่ เนื้อความเกี่ยวกับเวลา ฯลฯ เมื่อละกริยาในคำตอบจะต้องละทั้งนามที่ทำกริยา และนามที่ทรง-รับกริยาไปพร้อมกับกริยาควยเสมอ เช่นประโยค (62) ค. ละกริยา ซื้อ นามที่ทำกริยา เพ็ญ และนามที่ทรง-รับกริยา กระเป๋ เป็นต้น

กล่าวโดยสรุป การเกิดรวมกันของการละกริยากับการละนามจะมีอยู่เสมอ เมื่อละกริยาก็มักจะละนามที่สัมพันธ์กับกริยานั้น ๆ ไปด้วย นอกจากนามนั้นจะเป็นสาระใหม่ หรือเป็นสาระสำคัญก็จะไม่จะไปพร้อมกับกริยา

✓ 6.2 เกณฑ์กำหนดของการละกริยากับการละนาม

✓ ในการสื่อสาร เพื่อความคล่องตัวและรวดเร็ว ผู้พูดมักจะละสิ่งที่ตนคิดว่าผู้ฟังรู้อยู่แล้วไป สิ่งที่ยังรู้อยู่แล้วได้แก่สิ่งซึ่งเป็นสาระกล่าวแล้ว ทั้งกริยาและนามซึ่งเป็นสาระกล่าวแล้วอาจจะละไปได้ เพราะถึงจะละไป ผู้ฟังก็สามารถจะเข้าใจการสื่อสารนั้นได้ แต่เมื่อใดที่ผู้พูดคิดว่าถ้าละไปแล้วจะทำให้การสื่อสารเกิดความกำกวมก็มักจะไม่ละ หรือเมื่อผู้พูดต้องการจะกล่าวย้ำหรือเน้นเพื่อให้เห็นความสำคัญของกริยาหรือนามที่ตนคิดว่าผู้ฟังควรได้รับทราบอย่างกระจ่างชัดอีกครั้งหนึ่ง ก็จะไม่ละเช่นเดียวกัน ถึงแม้ว่ากริยาหรือนามนั้นจะเป็นสาระที่กล่าวแล้วก็ตาม ✓

✓ ดร. นววรรณ พันธุเมธา ได้ศึกษาเรื่องการละนามวลีในภาษาไทยในวิทยานิพนธ์เรื่อง "Noun Phrase Deletion in Thai" และกล่าวว่า การละนามวลี จะขึ้นอยู่กับหลักเกณฑ์ที่สำคัญ 2 อย่าง คือ หลักเกณฑ์ของการกล่าวถึงแล้ว (the Principle of Givenness) และหลักเกณฑ์ของการเป็นสิ่งสำคัญ (the Principle of Prominence) ตามหลักเกณฑ์ทั้ง 2 นี้ นามวลีที่กล่าวถึงแล้วหรือเป็นสิ่งที่ไม่สำคัญเท่านั้นที่จะละไปได้ ✓

การละกริยา ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาในวิทยานิพนธ์นี้ ก็มีเกณฑ์กำหนดการละที่คล้ายคลึงกับหลักเกณฑ์การละนามวลีตามที่ ดร. นววรรณ พันธุเมธา ได้กล่าวไว้ นั่นคือ กริยาซึ่งมีลักษณะอรรถศาสตร์ เป็นสาระที่กล่าวแล้ว

หรือเป็นสาระที่ผู้พูดคิดว่ายังอยู่ในความนึกคิดของผู้ฟัง อาจจะไม่ไปก็ได้ ทั้งนี้เพราะถึงจะละไป ผู้ฟังก็ยังคงจำไควากิริยาที่ละไปนั้นคืออะไร ผู้พูดจะไม่ละกริยาในกรณีที่ต้องการจะย้ำความสำคัญของกริยานั้น หรือต้องการจะบ่งชี้ให้แน่ชัดว่า กริยาที่ตนต้องการสื่อ นั้นคือกริยาใด ทั้งนี้ก็อาจเพื่อให้เกิดความกระจ่างชัดในการสื่อสาร หรือเพื่อหลีกเลี่ยงความกำกวม

เกณฑ์กำหนดการละกริยา อาจสรุปได้ดังนี้

(กท 6 - 7) ก → ละได้ /

สาระกล่าวแล้ว

~ สาระใหม่

~ สำคัญ

~ ย้ำ

~ เน้น

(กท 6 - 7) หมายความว่า กริยาอาจจะละได้ในกรณีที่ เป็นสาระที่กล่าวแล้ว ซึ่งไม่มีลักษณะเป็นสาระใหม่ หรือสาระสำคัญหรือการย้ำ หรือการเน้น

6.3 สิ่งที่มีบทบาทเกี่ยวข้องกับการละกริยา

การละกริยาจะขึ้นอยู่กับองค์ประกอบในการสนทนา องค์ประกอบสำคัญที่จะต่องานึงถึงในการสนทนาแต่ละครั้ง คือผู้พูด ผู้ที่พูดควย ความสัมพันธ์ต่าง ๆ ระหว่างบุคคลทั้งสอง เช่น ตำแหน่ง ฐานะ เศรษฐกิจ ฯลฯ และเนื่อความห่างคำพูดนั้น ตลอดจนถึงสถานการณ์แวดล้อม เช่น โอกาส และสถานที่ เป็นต้น

6.3.1 ผู้พูดและผู้พูดควย

ความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดและผู้พูดควย จะมีส่วนกำหนดในการใช้ภาษาอยู่มาก ความสนิทสนมระหว่างคู่สนทนาจะมีบทบาทเกี่ยวข้องกับการละกริยา ตลอดจนถึงการละเนื่อความอื่น ๆ อยู่ไม่น้อย ถ้าคู่สนทนามีความสัมพันธ์กันมาก การละเนื่อความในการสนทนามักจะเกิดได้บ่อยกว่าคู่สนทนาที่ไม่ค่อยสนิทสนมกัน ทั้งนี้เพราะความสัมพันธ์จะมีส่วนทำให้การสนทนาเป็นไปอย่างง่าย ๆ ไม่ค่อยมีพิธีรีตองและความระมัดระวังในการใช้ภาษาก็จะลดน้อยลง จึงอาจจะเกิดการละกริยาไค้มาก

ความแตกต่างในค่านิยมของคู่สนทนา เป็นปัจจัยอีกประการหนึ่งที่จะช่วยกำหนดการใช้ภาษาของคู่สนทนา ผู้ที่มีอายุน้อยกว่าเมื่อสนทนากับผู้ที่มีอายุสูงกว่ามักจะใช้ภาษาอย่างระมัดระวัง และคำนึงถึงคุณภาพของภาษา ซึ่งคุณภาพในการใช้ภาษานั้นจะรวมถึงการใช้ภาษาอย่างถูกต้องและชัดเจนด้วย ถ้าเป็นการสนทนาของผู้ที่มีวุฒิใกล้เคียงกัน ความระมัดระวังในการใช้ภาษาก็จะลดน้อยลง ตัวอย่างเช่นในการสนทาระหว่างหัวหน้าภาควิชาผู้มีวุฒิสูงกว่า กับอาจารย์ในภาควิชาผู้มีอายุน้อยกว่า

หัวหน้าภาควิชา : วันนี้ เธอสอนอะไรบ้าง

อาจารย์ในภาควิชา : หนูสอนการใช้ภาษาไทย (คะ)

คำตอบของอาจารย์ในภาควิชาในตัวอย่างข้างต้นนี้ จะเป็นคำตอบที่ใส่ใจความชัดเจนและไม่เกิดการละกริยา

ถ้าเป็นการสนทาระหว่างผู้มีวุฒิใกล้เคียงกัน การละกริยาก็จะเกิดขึ้นได้มากกว่า เช่นการสนทาระหว่างอาจารย์ผู้มีวุฒิใกล้เคียงกันในภาควิชาเดียวกัน

อาจารย์ ก. : วันนี้ สอนอะไรบ้าง

อาจารย์ ข. : การใช้ภาษา (คะ)

คำตอบของอาจารย์ ข. จะละกริยา คือ สอน เพื่อให้เกิดความกระตือรือร้นและรวดเร็วในการสื่อสาร

ถึงแม้ว่าคู่สนทนาจะมีวุฒิต่างกัน แต่ถ้ามีความสนิทสนมกัน ความสนิทสนมก็จะช่วยให้เกิดการละกริยา ตลอดจนเนื้อความอื่น ๆ ได้มากขึ้น เช่นในการสนทาระหว่างมารดากับบุตรสาว

มารดา : ไปไหนมาลูก

บุตรสาว : บ้านตุ้ม (คะ)

คำตอบของบุตรสาวในตัวอย่างข้างต้นนี้ จะละกริยา ไป เพื่อให้การสื่อสารเป็นไปอย่างรวดเร็วยิ่งขึ้น

นอกจากนี้สิ่งที่มีบทบาทสำคัญอีกประการหนึ่งในการละกริยาก็คือ วัตถุประสงค์ของผู้พูด ในกรณีที่ผู้พูดต้องการจะเน้นหรือย้ำเพื่อให้ผู้ฟังเห็นความสำคัญของกริยาที่ตนต้องการจะสื่อว่าเป็นกริยานี้โดยเฉพาะมิใช่กริยาอื่น หรือต้องการจะพูดซ้ำเพื่อให้ผู้ฟังจดจำกริยานั้นได้อย่างแม่นยำ ก็จะไม่ละกริยา

6.3.2 เนื้อความแห่งคำพูด

นอกจากผู้พูดและผู้ฟังแล้ว เนื้อความแห่งคำพูดก็เป็นองค์ประกอบที่สำคัญอีกประการหนึ่งในการสนทนา และเนื้อความแห่งคำพูดนั้นจะละเอียดมากหรือน้อยจะขึ้นอยู่กับลักษณะอรรถศาสตร์ 2 ประการ คือการเป็นสาระกล่าวแล้ว หรือเป็นสาระใหม่ เนื้อความต่าง ๆ รวมถึงกริยาถ้าเป็นสาระกล่าวแล้ว อาจจะละไปได้ เพราะผู้พูดคิดว่าผู้ฟังยังคงจำเนื้อความนั้นได้ ถึงจะไม่กล่าวอีกผู้ฟังก็จะยังคงรู้อยู่ว่าสิ่งที่ผู้พูดละไปนั้นคืออะไร แต่ถ้าเนื้อความใดรวมถึงกริยาด้วยเป็นสาระใหม่ก็ยอมจะละไปไม่ได้ เพราะเนื้อความนั้นยังไม่ได้อยู่ในความนึกคิดของผู้ฟัง ถ้าละไปผู้ฟังก็จะไม่รู้ว่สิ่งที่ผู้พูดต้องการสื่อ นั้นคืออะไร

ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าสิ่งที่มีบทบาทต่อการละกริยาประการหนึ่งก็คือ การเป็นสาระกล่าวแล้ว หรือเป็นสาระใหม่แห่งเนื้อความนั้น

6.3.3 สถานการณ์แวดล้อม

สถานการณ์แวดล้อม เป็นอีกปัจจัยหนึ่งซึ่งจะมีบทบาทเกี่ยวข้องกับการละกริยา การสนทนาในโอกาสที่เป็นทางการมักจะต้องใช้ภาษาอย่างถูกต้อง กระทั่งชัด และสุภาพกว่าการสนทนาในโอกาสที่ไม่เป็นทางการ การละกริยาในการสนทนาในโอกาสที่เป็นทางการจึงเกิดใคน้อยกว่าการละกริยาในการสนทนาในโอกาสที่ไม่เป็นทางการ

นอกจากโอกาสในการสนทนาถึงกล่าวแล้ว สิ่งที่อยู่นอกเหนือจากตัวภาษา (extra linguistics) เช่น สถานการณ์ต่าง ๆ และท่าทางของบุคคลก็จะมีส่วนช่วยให้เกิดการละกริยาได้ เช่น ในงานเลี้ยงแห่งหนึ่ง ก. ยกเก้าอี้ให้ ข. นั่งพร้อมกับกล่าววา

ก. เชิญคะ

คำพูดของ ก. ในตัวอย่างนี้ จะละกริยา นั่ง ไป ทั้งนี้เพราะ ก. คิดว่า ข. ยอมรับว่ากริยาที่ ก. ละไปคืออะไร จากสถานการณ์ในขณะนั้น

ส่วนการใช้ท่าทางแทนคำพูด เช่น ในการสนทนาระหว่าง ค. และ ง. ค. ชักชวนให้ ง. กินสับปรดควยโดยกล่าววา

ค. กินสับปรดใหม่

ง. ถ้าจะยอมรับคำชวนของ ค. ด้วยการนงกศีรษะ ซึ่งเป็นภาษาท่าทางอย่างหนึ่งที่แสดงการรับ ทาทางนี้ถ้าจะสื่อเป็นคำพูดก็คือ "กิน (คะ)" แต่ถา ข. จะปฏิเสธคำชักชวนของ ก. ก็อาจจะสั่นศีรษะ ซึ่งเป็นภาษาท่าทางอีกลักษณะที่แสดงการปฏิเสธ ทาทางนี้ถ้าจะสื่อเป็นคำพูด จะได้แก่ "ไม่ (กิน) (คะ)" เป็นต้น

กล่าวโดยสรุป สิ่งที่มีบทบาทเกี่ยวข้องกับการละกริยา จะได้แก่ผู้พูดและผู้ฟังผู้ควย เนื้อความแห่งคำพูดนั้น และสถานการณ์แวดล้อมต่าง ๆ ดังกล่าวมาแล้ว และสิ่งเหล่านี้ควรจะได้ศึกษาให้ลึกซึ้งต่อไป

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย